

I mørkets nåde

Tekst og foto:
VINH PRAG
vip@mail.djh.dk

Over et helt år levede Michael Rasmussen fra operationsdato til operationsdato uden nogensinde at vide, om han ville blive blind af sin diabetes eller ej.

Michael Rasmussen ligger helt stille. Sygeplejerskerne har lagt et par puder under hans ben, så han ligger behageligt, og han har fået nogle beroligende piller. Over hans ansigt ligger et stort stykke papir, hvor der kun er hul til Michaels højre øje.

Kirurgen Kim Frost er iført blå lægebukser og en hvid åndbar t-shirt. Han har en sprøjte i hånden. Michael troede, at pillerne og øjendråberne var nok til at bedøve ham, men kanylen trænger gennem det øverste øjnlåg og længere og længere ind over øjeæblet. Først da bliver det bedøvende middel frigivet. Det gør ondt.

Det samme sker under øjeæblet, og sekunder efter er Michaels højre øje ude af hans kontrol.

En metaldims holder Michaels øje vidt åbent, så Kim Frost kan komme til at udføre vitrektomien med sine bittesmå instrumenter gennem Michaels pupil.

Det er mandag den 20. september 2004, og det er Michael Rasmussens 28-årsfødselsdag. Fødselsdagen blev fejret i lørdags, og af svigermekanikken har han fået et sæt originale Audi-gulvmåtter, som han har ønsket sig til bilen.

Men på selve dagen ligger han på Thisted Sygehus for at få repareret

de blodkar i hans højre øje, som hans diabetes har sprængt.

En dag i juli var det, som om Michael havde et håb i øjet, men han kunne ikke få det ud, lige meget hvor meget han gned og skyllede det.

Det irriterede ham, og det gik åbenbart ikke væk af sig selv.

Da Michael næste dag var ved at lukke og slukke på City Frugt i Viby uden for Århus, hvor han dengang var butikschef, satte han sig i Slyngelestuen, som personalets lokaler hedder så mange steder i landet, og ringede til sin øjnelæge, Jesper Hvidberg, før han kørte hjem til Viborg.

En dame tog telefonen, og Michael forklarede sin situation.

- Du kan komme til om 14 dage.
- Jamen jeg har sukkersyge...
- Kan du komme i morgen?

Damen i telefonen vidste godt, at diabetes er den største årsag til blindhed blandt arbejdsdygtige danskere.

Michael havde fået diagnosen diabetes, da han var 11 år gammel, men han havde ikke rigtig ladet det påvirke sit liv. Han havde hurtigt lært at give sig selv insulinindsprøjtninger, og hans forældre havde nærmest ikke tænkt over det, undtagen når han lige havde haft noget med øjet.

Michael havde også selv været bevidst om den lille risiko, diabetikere har for at blive blinde, og som teenager havde han sagt, at han i det mindste bare ville have kørekort, før han blev blind. På grund af sukkersygen havde Michael fået eftersat sine øjne regelmæssigt hos Jesper Hvidberg.

Hvidberg henviste til Viborg Amtssygehus, som sendte en forespørgsel til Thisted Sygehus, hvor amtets øjenkirurgiske afdeling lå. Sidst i august fik Michael brev fra sygehuset om at kigge forbi med sit øje, som i mellemtiden også var blevet en anelse sløret i synet.

Lægerne i Thisted var ikke i tvivl om, at deres ekspert skulle kigge på det, men deres ekspert hed Kim Frost, og han var på ferie.

Michael skulle også selv på ferie. Han havde sammen med sin kæreste Louise bestilt en uge på Kreta, og derfor blev undersøgelsen fastsat til den 20. september.

Da Kim Frost fik kigget på Michaels højre øje, var han ikke i tvivl. Det skulle opereres med det samme.

Louise og Michael sidder sammen i afdelingens afslapningsstue. Det er to rum med hospitalshvide vægge og en enkelt grøn væg. Grønt er jo

godt for øjnene. Michael sidder i en grå lænestol med fjernbetjening i og slapper af efter den ubehagelige operation.

Under hele operationen har Michael været ved fuld bevidsthed, og Kim Frost har hele tiden småsnakket med ham om ferien på Kreta og alt muligt for at få ham til at slappe af. Michael synes godt nok, det var lidt mærkeligt at snakke om ferieoplevelser, mens hans nethinde kunne skelne et mikroskopisk sakseværktøj på arbejde inde i øjeæblet, men han regner med, at Kim Frost nok har haft en mening med det hele.

De sidder en times tid og drikker en kop kaffe, mens en sygeplejerske fortæller om operationen. Alt er gået fint, og dagen efter skal Michael komme tilbage og få vasket øjet for blod og andre væsker, som hober sig op under den klap, som Michael har fået på sit højre øje.

På parkeringspladsen må Michael lade Louise tage nøglerne til den sølvgrå Audi A4 stationcar – drømmebilen, som han har købt samme sommer – og køre ham hjem.

Det er torsdag den 28. oktober

2004. Over en måned er gået siden operationen, og den silikone, som Kim Frost har måttet fylde Michaels øjeæble ud med, for at det ikke skulle kollapse, er blevet fjernet dagen før.

Michael og Louise er i Thisted igen for at få rensset øjet og få fjernet den klap, som har været en del af Michaels ansigt i 38 dage.

City Frugt i Viby har måttet undvære deres butikschef i seks arbejdsuger, og det er en sjælden situation. Michael Rasmussen er en flittig medarbejder og har det bedst, når han er på arbejde.

Men den ene måneds fri har ikke været så hård for Michael. Naturligvis har det været lidt irriterende at være bundet til huset på Koldingvej i Viborg hele dagen, fordi hjemmeplejen kom forbi morgen, middag og aften for at se til hans øje og give ham øjendråber, men han har forsøgt at få det bedste ud af det og er bare glad for, at det hele bliver okay op til jul.

For at være på den sikre side har Kim Frost i mellemtiden kaldt Michael ind for at laseroperere det

venstre øje. Ideen er, at man med laseren kan forsegle blodkarrene, så de ikke sprænger.

Laseroperationerne har ikke været lige så ubehagelige som vitrektomien i september, men Michael synes alligevel ikke, det var så behageligt at blive skudt ind i øjet med en laserstråle og høre et lille, men markant 'tsss' inde i sit hoved. Derfor bad han Kim Frost om at fordele behandlingen på to dage.

Efter det rødlige skær, der lægger sig over alting efter sådan en operation, lagde sig, har Kim Frost forsikret Michael om, at det venstre øje ikke får nogen problemer de næste 20-25 år.

Det er Michael glad for.

Og nu skal klappen af, og så kan Michael se med begge øjne igen.

Men selvom operationen gik godt, og silikonen er ude, og klappen er af, og øjet er rensset, og øjenlågene er åbnet, kan Michael ikke se noget på sit højre øje. Med undtagelse af en tynd rand i kanten af synsfeltet, hvor han stadig kan skimte lys og mørke og nogle få stærke farver.

Kim Frost fortæller kontant Michael, at det ikke bliver bedre. Han kunne ikke nå at redde synet på højre øje, og Michael må leve med at se med et enkelt.

Det er et chok for Michael, men det føles ikke så slemt. Han kan stadig se perfekt på ét øje, og da han finder ud af, at han stadig gerne må køre sin Audi, kommer han hurtigt videre. Det er billigt sluppet.

Torsdag den 17. februar 2005 ligger Louise og Michael og sover på deres hotelværelse 200 km syd for Bangkok i Hua Hin, Thailands ældste feriested og hjem for den thailandske konges sommerresidens. Kongen er endda i byen, og derfor er det netop overståede månenytår blevet fejret helt uden fyrværkeri. Kongen hader larm.

Det er Louises forældre, der har inviteret hende og hendes to søstre og deres familier med til Østen i to uger med Tyrkiet Eksperten. De ville oprindeligt til Phuket, men tsunamien har ændret deres mening. Michael husker, at han sad og så nyheder i julen hjemme hos svigerforældrene og tænkte, at han godt nok ikke kunne brokke sig over sit øje, når der er folk i verden, der

mister så meget mere.

I månederne inden rejsen er alting gået godt for Louise og Michael. Han er tilbage på arbejde, og i takt med, at han hører om flere og flere, der lever fint med ét øje, er Michael kommet videre med sit liv.

Louise og Michaels hotelværelse er lyst og har en flot udsigt ud over den Thailandske Bugt. Louises niecer har aftenen før siddet inde på Louises og Michaels værelse og spillet kort med moster.

Det har været en dejlig ferie. Februar er uden for regnsæsonen, og hele familien har nydt det. I dag er den sidste dag, før de alle sammen skal sætte sig på en bus og køre de seks timer til Bangkok for at flyve hjem til kolde Jylland.

Vækkeuret ringer, og Michael slår øjnene op. Han kan ikke se noget. Han lukker øjnene og åbner dem igen. Stadig intet.

Michael og Louise er bekymrede, men de bliver enige om, at det sikkert er lidt øjenbetændelse og ikke er alvorligt. Det er jo ikke ligesom dengang, hvor Michael begyndte at se ting i øjet. Desuden er han jo for kun fire måneder siden blevet opereret mod det og er blevet lovet af Kim Frost, en af Danmarks førende øjenkirurger, at det venstre øje jo ikke ville få nogen problemer de næste 20-25 år.

Michael vil gerne have det checket, men han vil ikke have de lokale læger til at se på det, og der er seks timer til Bangkok. Desuden er det sidste dag, og den skal ikke ødelægges af at køre frem og tilbage til Bangkok.

I stedet ringer Michael hjem til sin øjenlæge i Viborg. Han fortæller Michael, at det ikke vil gøre nogen forskel at få nogen til at kigge på øjet nu eller på lørdag, når han er kommet hjem til Danmark.

Louise og Michael går derfor ned til stranden og slikker sol. Først på vej ned til stranden indser Louise, hvor alvorligt, Michael mente det. Han bumper ind i ting og er helt hjælpeløs. Hun kan mærke, at han er bange, men de prøver begge at skjule deres indvendige frygt.

De kender det stykke af stranden og den flinke mand, der udlejer stole der. De snakker lidt med ham og bestiller frokost. Michael får noget kylling, som han kan holde i hånden,

så han ikke skal fumle med det på en tallerken.

I flyveren venter Louise på, at Michael falder i søvn og lister så hen til hendes søstres pladser. Hun græder og fortæller dem, at hun er bange. De prøver at berolige hende.

- Vent nu og hør, hvad lægen siger.

Louise føler, at flyet flyver alt for langsomt.

Michael sover dog ikke meget. Også han bekymrer sig. Han prøver at høre noget musik, men kan ikke lade være med at tænke på, hvad der mon er galt.

En onsdag i starten af april 2005 ringer Michael til sin chef på City Frugt og fortæller ham, at han kommer tilbage på arbejde på mandag. Han glæder sig til at komme i gang igen.

Han er i godt humør.

Han blev opereret torsdagen efter hjemkomsten fra Thailand. Sukkersygen havde på trods af laseroperationerne præsteret at sprænge endnu nogle blodkar i Michaels venstre øje, som var fyldt med blod. Kim Frost fik lappet skaderne, og selv om hans syn allerførst var som

at se igennem bagepapir, blev det bedre og bedre, mens blodet inde i øjeæblet langsomt forsvandt af sig selv.

I dag er synet kommet tilbage i øjet, og han går og pudser og plejer sin øjesten, den sølvgrå Audi A4 1.8 Stationcar. Den bliver vasket grundigt og støvsuget, som om den skulle ud på en helt speciel tur.

Men turen om aftenen går til A-Z, det store varehus uden for Viborg, hvor Louise og Michael handler lidt og blandt andet møder deres ven Claus.

På vejen hjem er Michael ikke helt skarp i trafikken, men han lægger ikke mærke til noget, og de når hjem uden problemer.

Den 1. august 2005 er Louise og Michael endnu en gang på vej hjem ad den omkring fem kvarter lange køretur fra Thisted til Viborg. De siger ikke meget lige nu. Bilradioen kører for fuld drøn.

De har lige været til endnu en operation – den fjerde vitrektomi hen over sommeren, og ingen af de andre har hjulpet noget. Men håbet lever stadig i Michael. Faktisk skulle

han have startet i et nyt job på Bilka i Viborg, som åbner i dag.

Sommerdagene er gået med at høre blandt andet Andy McNab's 'Bravo Two Zero' og Stephen King's 'Den Grønne Mil' på lydbog, og Michaels far, Verner, har fået lov af Viborg Stiftsadministration, hvor han arbejder, til at tage en time fri hver dag, så han kan smøre nogle madder og spise frokost med sin søn.

Tv får Michael ikke noget ud af, synes han, og han kan hverken læse eller skrive sms'er til sine venner. Synscentret i Viborg må ikke hjælpe ham med noget, så længe de ikke ved, om han bliver rask eller ej.

Kommunen vil have Michael aktiveret, men de kan ikke sende ham på aktiveringskursus, når han ikke kan se noget.

Louise må stadig holde fast i Michael, når de er ude at gå, og hun føler, at folk kigger på dem og tror, at han er plørefuld.

Da de kommer hjem, er han groggy efter operationen og de bedøvende midler, de har givet ham, og vil gerne ligge ned lidt. I morgen skal de til Thisted igen og få taget Michaels klap af som så mange gange før efter

Michael Rasmussen har aldrig ladet sig slå ud af sin diabetes, selv om han siden 11-årsalderen har måttet stikke sprøjter i mave og lår op til fire gange dagligt.

en operation. Louise tager ud og køber ind til aftensmad.

Senere på dagen kommer hun hjem sammen med Ulla og Verner, Michaels forældre. De mødtes nede i byen, og Ulla og Verner vil gerne spise med.

Da samtalen falder på morgendagens tur til Thisted, tilbyder de at tage med begge to. Ulla har alligevel fri den dag, og Verner kan lige så godt køre dem. Det er første gang, både Ulla og Verner er med Louise og Michael i Thisted, men Michael tænker ikke videre over det og mener, det vil være hyggeligt.

Louise Madsen ventede som sædvanlig på øjenafdelingens afslapningsstue på sin kæreste. Han var efterhånden blevet opereret mange gange, og de sidste tre-fire gange havde det været uden nogen form for fremskridt.

Kirurgen Kim Frost kom ud til

hende sammen med Michael efter operationen. Det var da gået hurtigt, tænkte Louise.

Michael blev sat til at slappe af, mens Louise blev bedt om at komme med kirurgen.

Da han satte sig ved hende og begyndte at tale, ramte sandheden Louise som en syngende lussing.

- Nu har jeg opereret Michael, og der er ikke mere at gøre. Han er blind.

- Ved Michael noget?

- Nej. Kom med hans forældre i morgen – så fortæller jeg ham det.

Louise var chokeret. Kim Frost havde hele tiden givet udtryk for, at der var håb, men nu sad han der og sagde, at han ikke forstod, at det kunne komme bag på hende.

Chokket blev nu afløst af vrede. Hvad bildte Kim Frost sig ind at bebyrde hende med den viden uden at fortælle det til Michael?

På vej hjem i Audien snakkede

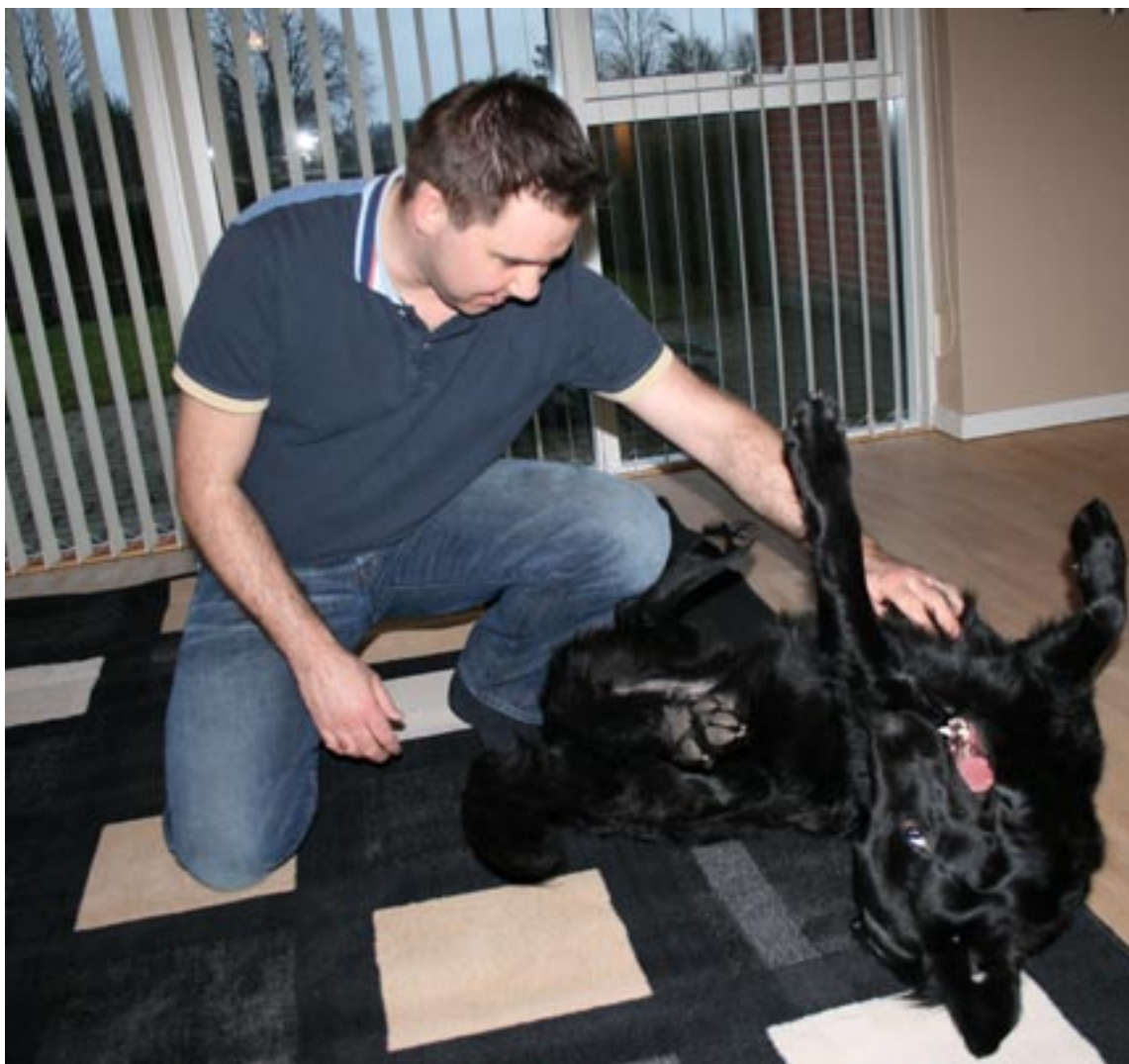
Michael først ivrigt om, hvor meget han glædede sig til at få klappen af igen. Men da han slappede af, måtte Louise skrue helt op for bilradioen, så Michael ikke kunne høre hende græde.

Hun ville have, at han skulle nyde sin sidste aften med håbet i behold.

Efter at have smidt Michael af derhjemme kørte hun ned til Nørre Sø og kiggede ud over vandet. Hun ringede til sin søster Camilla og fortalte grådkvalt det hele i mobiltelefonen. Efter at have taget mod til sig, kørte hun videre gennem Viborg til bydelen Houlkær, hvor Michaels forældre boede.

Da Ulla og Verner Rasmussen åbnede døren for Louise, var hun stadig helt ude af sig selv af både vrede og sorg. Hun græd så kraftigt, at de havde svært ved at forstå, hvad hun sagde, men Verner fik sat hende ned ved spisebordet, mens Ulla stod i køkkenet, og så snart de forstod,

Michael Rasmussen bor stadig i huset på Koldingvej i Viborg sammen med sin nye bedste ven, labradoren Bonnie.

hvad Louise ville dele med dem, begyndte også Ulla og Verner at græde.

De havde også hele tiden forstået det sådan, at der stadig var håb for Michaels syn.

Louise sagde, at Michael ikke måtte vide noget. Hun var fast besluttet på, at Kim Frost selv måtte levere den frygtelige nyhed til ham. Ulla og Verner protesterede ikke – beslutningen var ene og alene Louises.

Michaels forældre havde ikke været så bange på hans vegne siden juni 2001, hvor han var tæt på at dø i et solouheld. Han ejede sammen med nogle venner et diskotek i Ikast, og en morgen på vej hjem i firma-bilen, en hvid Fiat Tempra Stationcar, havde han med måske 170 km/t (ifølge Michael selv) fløjet af vejen og ud over Karup Å.

Louise og han skulle have været til Costa del Sol den dag, og Louise havde arrigt ringet til Ulla og Verner for at høre, hvor han blev af. De havde så fortalt hende, at han lå i respirator på Herning Sygehus.

Men i dag, fire år efter, var det Michael selv, som var den uvidende. Det var Louise og nu Ulla og Verner, som vidste noget om Michael, som han ikke selv vidste.

Sammen besluttede de, at Ulla og Verner skulle finde på en undskyldning for at tage med til Thisted næste dag, så de kunne være der til at trøste deres søn.

Kim Frost er som mange læger en kontant mand. Der er ingen grund til at pakke en dårlig nyhed ind.

- Michael, du kommer ikke til at se mere.

Det er tirsdag d. 2. august 2005, og Louise og Michaels forældre står op ad væggen på øjenafdelingen på Thisted Sygehus, mens Kim Frost selv overbringer Michael beskeden. De græder alle tre.

Men Michael græder ikke. Chokket har lammet ham, og han er nærmest helt slukket. Louise forstår ikke hans manglende reaktion.

- Hørte du ikke, hvad han sagde? Forstod du ikke, hvad han sagde?

Uden videre finder Kim Frost en indmeldelsesblanket til Dansk Blindesamfund frem til Michael, hvis hoved er fyldt med tanker.

Først ude i afslapningsstuen græder Michael stille. Den grønne

væg, som han har kigget på efter operationer så mange gange vil han aldrig se igen. Han vil ikke kunne beholde sit job, og han vil ikke kunne sætte sig bag rattet i sin sølvgrå Audi A4 1.8 Stationcar og køre en tur igen. Han synes ikke rigtig, at han vil kunne noget som helst. Hvad kan en blind mand?

Om morgenen torsdag den 9.

august 2007 går Michael i rask trav langs jernbanen på vej fra huset på Koldingvej til Viborg Station for at tage toget til Århus, som han har gjort hver morgen, siden han fik nyt job i salgsafdelingen på Arla Foods i Viby.

Hans nye bedste ven, Bonnie, en sort labrador, trækker ivrigt i hans venstre hånd. Som førerhund elsker hun at hjælpe Michael med at komme sikkert frem på fortove, og på den lukkede jernbanesti væk fra trafikken er der ikke så mange farlige trafikanter, så der går det stærkt. Vejret er godt, og det er en af årets varmeste dage.

Men Michael deler ikke Bonnies optimisme. Han stopper op og græder. Blomsterpinden, som den tynde hjælpestok hedder blandt blinde, kommer over i den anden hånd. Michael trækker han sin mobiltelefon og ringer til sin nye chef.

- Jeg kan ikke komme i dag. Konen er sgu gået fra mig.

Chefen er forstående, og Michael vender om.

De blev enige om det i går. Det sidste år er de vokset mere og mere fra hinanden, og efterhånden er de mere venner end kærester.

Selv om det er Michael, der er blevet blind, har det været lige så hårdt for Louise. Han har ikke villet lade sig slå ud af sit handicap og har gået i byen med drengene ligesom før. Men hver gang har Louise ligget søvnløs og bekymret sig om ham.

Faktisk har hun bogstaveligt talt været syg af bekymring. Hun har haft ondt i maven og har tabt sig en del. Desuden er hun blevet mere og mere indelukket, og de sidste tre måneder har hun set en psykolog.

Louise synes, det er fedt, at Michael har valgt ikke at lægge sig ned og give op, men hun har simpelthen ikke kunnet følge med tempoet, og Michael har ikke været god til at spørge til hende. Og så har

hun glemt sig selv.

Michael er enig. Den støtte, Louise har vist ham, har været over al forventning, og han tror da selv, at han ville have skreget og stukket af, hvis det havde været omvendt.

Louise og Michael har været sammen siden år 2000, og allerede i 2002 købte de enetages-parcelhuset på Koldingvej sammen.

Audien blev allerede skiftet ud sidst i november 2005, da Louise ikke kunne lide at køre rundt i sådan en stor stationcar. Det kunne Michael ikke rigtig sige noget imod. I stedet blev det en sølvfarvet Volkswagen Fox, som i de sidste tyve måneder har stået i carporten.

Hjemme i huset hopper Bonnie utålmodigt rundt. Hun er blevet snydt for den dejlige lange gåtur op til stationen, og sidst, hun blev luftet, var i går, efter Louise og Michael stille og roligt havde gjort deres forhold slut.

Men i morgen tager Michael på arbejde igen. Det vil hjælpe på hans humør at være blandt kollegerne igen og gøre det, han er god til. At arbejde.

I dag arbejder Michael stadig på Arla i Viby som sælger. Han har det, man i fagsprog kalder synsstyrke 1/60 med lyssans eller praktisk blind, fordi han stadig kan se en anelse lys og farver i randen af synsfeltet på sit højre øje. Han har ikke fået glasøje i venstre side, fordi lægevidenskaben måske finder på noget, og så er han klar på at eksperimentere.

Michael er single og bor i huset på Koldingvej, som han kender, med sin førerhund, Bonnie. Han snakker stadig med Louise, som først flyttede ud af huset i oktober 2007.

Derudover er Michael blevet aktiv i blindesporten showdown, en blanding af airhockey og bordtennis, og i april skal han spille stævne i Fredericia.

Han har siden turen i 2005 været i Thailand igen med sine forældre på ferie.

Intet i Michaels historie er opdigtet af skribenten. Alle oplysninger og hændelser beskrevet i artiklen er baseret på grundige interview med Louise og Michael og hans forældre. Deres navne fremstår uændrede.